

HAKLARIN ESİTLİK DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17174

Tarih : 30.03.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

43179

Aşağıdaki sorularımın *Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Sayın Numan KURTULMUŞ* tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **30.03.2026**.

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yönelik hak ihlali başvurularının, özellikle belgegeçer yoluyla yapılan iletimlerde muhatabına ulaştırılmadığı; başvuru sahiplerine Komisyonun faks hattının kapalı olduğu bilgisinin verildiği yönünde tarafımıza çok sayıda bildirim ulaşmaktadır. Yurttaşlar, sivil toplum kuruluşları, hukuk örgütleri ve hak ihlaline maruz kalan veya ihlale tanıklık eden kişiler tarafından Komisyona iletmek istenen başvuruların da aynı akamete uğradığı ifade edilmektedir.

Bunun yanında, tarafımıza edinilen bilgilere göre, söz konusu durumun bir sistem değişikliği nedeniyle ortaya çıktığı belirtilmekte; ancak bu değişiklik sonrasında başvuruların hangi yöntemle, hangi teknik usulle ve hangi iletişim kanalı üzerinden yapılacağına ilişkin kamuoyuna, başvuru sahiplerine veya ilgili kurumlara açık, anlaşılır ve erişilebilir herhangi bir bilgilendirme yapılmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, mevcut başvuru yolunun fiilen devre dışı bırakıldığı bilgisi verilmekte; ancak yerine geçen yöntem açıklanmamaktadır. Bu durum, başvuru hakkını yalnızca güçleştirmemekte, fiilen kullanılamaz hale getirmektedir.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna erişim kanalının fiilen kapanması, Anayasal başvuru hakkının zedelenmesi, insan hakları ihlallerinin Meclis denetimine taşınmasının engellenmesi ve Komisyonun görev alanına giren çok sayıda konuda başvuruların görünmez hale gelmesi sonucunu doğurmaktadır.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, insan haklarının ihlal edildiğine dair başvuruları incelemek veya gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmekle görevli bir parlamenter

denetim mekanizmasıdır. Bu işlevin etkili şekilde yerine getirilebilmesi, yurttaşların ve kurumların Komisyona fiilen erişebilmesine bağlıdır. Başvuruların kabul edilmediği, iletilmediği veya başvuru kanalının fiilen işletilmediği bir durumda, yalnız bireysel hak arama özgürlüğü değil, Meclisin insan hakları alanındaki denetim fonksiyonu da zayıflatılmış olmaktadır.

Bu bağlamda;

1. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun resmî iletişim bilgilerinde yer alan belgegeçer hattı halen aktif ve kesintisiz biçimde çalışmakta mıdır?
2. Son 2 ayda faks yoluyla komisyonca kaç başvuru alınmıştır?
3. Komisyona yönelik belgegeçer hattında veya başvuruların kabul usulünde herhangi bir sistem değişikliği yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu değişiklik hangi tarihte, hangi gerekçeyle ve hangi idari işlem doğrultusunda yürürlüğe konulmuştur?
4. Söz konusu sistem değişikliği sonrasında, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna başvuruların hangi yöntemle ve hangi teknik usulle yapılacağına ilişkin neden kamuoyuna açık bir duyuru yapılmamıştır?
5. Sistem değişikliği sonrasında yurttaşların, sivil toplum kuruluşlarının, hukuk örgütlerinin ve diğer başvuru sahiplerinin Komisyona doğrudan başvuru yapabilmesi için hangi alternatif başvuru kanalları tanımlanmıştır?
6. Bu alternatif başvuru yolları hangi tarihte ilan edilmiş, hangi platformlarda yayımlanmış ve başvuru sahiplerinin bilgisine nasıl sunulmuştur?
7. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna belgegeçer yoluyla yapılan başvuruların ulaşım ulaşmadığını teyit eden, kayıt altına alan ve gerektiğinde geriye dönük denetime imkan veren bir sistem bulunmakta mıdır?
8. Komisyona yapılan başvurular bakımından, başvurunun alındığı tarih, havale edildiği tarih, işleme konulduğu tarih ve başvuru sahibine bilgi verildiği tarih ayrı ayrı kayıt altına alınmakta mıdır?
9. Komisyonun resmi TBMM sayfasında elektronik posta yoluyla yapılan başvuruların işleme alınmadığı belirtilirken, belgegeçer hattının da fiilen işlememesi halinde yurttaşların ve kurumların Komisyona hızlı ve doğrudan başvuru yapabileceği etkili kanal hangisidir?

10. Belgegeçer hattının çalışmaması ya da başvuruların iletilmemesi nedeniyle hak ihlali başvurularının Komisyona ulaşmadığı tespit edilmiş midir? Edildiyse bunların sayısı ve konu başlıkları nelerdir?
11. Başvuruların Komisyona ulaşmaması nedeniyle, Komisyonun görev alanına giren işkence ve kötü muamele iddiaları, ifade özgürlüğü ihlalleri, ayrımcılık, toplantı ve gösteri hakkı ihlalleri, çocuk hakları, kadın hakları, cezaevi uygulamaları ve diğer insan hakları ihlalleri bakımından inceleme başlatılamayan dosya bulunmakta mıdır?
12. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna gönderilen başvuruların muhatabına ulaştırılmaması veya geciktirilmesi nedeniyle herhangi bir idari inceleme yapılmış mıdır?
13. Komisyona yöneltilen başvuruların erişilebilir, doğrulanabilir ve kesintisiz biçimde alınabilmesi için belgegeçer hattının yanında güvenli dijital başvuru, çevrimiçi kayıt ve başvuru teyit sistemi kurulmasına ilişkin bir çalışma bulunmakta mıdır?
14. Son bir yıl içinde Komisyona yapılan toplam başvuru sayısı nedir? Bu başvuruların konu başlıklarına göre dağılımı nasıldır?
15. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna erişim kanallarının fiilen işlememesi nedeniyle yurttaşların başvuru hakkının zarar görmemesi için TBMM Başkanlığı tarafından hangi acil tedbirler alınacaktır?